

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗМІСТУ ОСВІТИ**

# ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

## НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

**ВИПУСК 74**

**Частина II**

**2013**

**Проблеми освіти:** Наук. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, – К., 2013. – Випуск № 74. – Ч.2 – 282 с.

Для викладачів, аспірантів, науковців і керівних працівників освіти та навчальних закладів.

**Редакційна колегія:**

Є.М.Суліма (головний редактор)

Я.Я. Боллобаш (заступник головного редактора)

Ю.В. Івженко (відповідальний секретар)

В.І. Бондар, М.І. Жалдак, В.Г. Кремень, О.І. Леута, О.І. Ляшенко,

В.М. Мадзігон, В.В. Олійник, І.Ф. Прокопенко, М.Б. Євтух,

А.С. Чайковський, Д.В. Чернілевський.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

**Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.**

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, вченою радою Інституту вищої освіти НАПН України № 3/9 від 25.03.2013

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво серія КВ № 12814-1698Р від 01.06.2007

Збірник включено до переліку наукових видань ВАК України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних досліджень з педагогічних наук. Постанова № 1 – 05/8 від 26.01.2011

**Вимоги**

**до змісту та оформленню статей наукових праць «Проблеми освіти»**

***Статті, які не відповідають даним вимогам, до розгляду не приймаються і не публікуються***

1. На сторінках збірника висвітлюються результати наукових досліджень в галузі педагогіки, застосування психолого-педагогічних розробок у навчально-виховному процесі різних типів навчальних закладів усіх ланок системи освіти.

Статті повинні відповідати вимогам, викладеним у постанові ВАК України від 15.01.2003 р. № 7-05/1.

Обсяг рукопису – не більше 7-12 сторінок.

Заголовок статті має бути коротким і відповідати її змісту.

Рекомендується структурувати статтю за такими розділами: Вступ. Аналіз попередніх досліджень. Мета роботи. Матеріал і результати дослідження. Висновки.

В кінці статті слід розмістити список використаних джерел.

2. Рукопис статті надсилається в одному примірнику, надрукованому з інтервалом 1,5, шрифтом Times New Roman, 14 pt, а також дублюється на електронному носії (CD).

3. До рукопису додаються на окремих аркушах:

- завірена зовнішня рецензія;
- назва статті, прізвище, ім'я, по-батькові автора (авторів), анотація (700-1300 знаків) та ключові слова українською, російською та англійською мовами (все дублюється на електронному носії);

- рисунки, таблиці з підписами, оформлені відповідно до державних стандартів;

- відомості про автора (авторів): місце роботи, посада, науковий ступінь та звання, домашня та службова адреси, номери домашнього, мобільного та службового телефонів.

4. Таблиці повинні мати назву та порядковий номер. Одночасно використання таблиць і графіків для пояснення одних і тих же положень не рекомендується.

5. Текст статті повинен бути вичитаний, надрукований чітким контрастним шрифтом та підписаний автором (авторами).

6. Окремим файлом надати кольорову фотографію автора (авторів) статті у форматі TIFF – 300 пікс/дюйм.

У правому верхньому кутку першої сторінки розміщуються: ініціали та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, повна назва установи, де працює автор (автори), у лівому верхньому куті – УДК.

**Запрошуємо до співпраці!!!**

Матеріали до збірника просимо надсилати за адресою: 03035, Київ-035, вул. Митрополита Василя Липківського, 36, к.317, тел./факс: (044) 248-17-37, 248-19-64, електронна адреса (metody@ukr.net)

Замовити науковий збірник «Проблеми освіти» можна за адресою: Навчально-методичний центр, вул. Технікумівська, 1, смт Немішаєве, Бородянський район, Київська область, 07854, телефон: (04577) 4-11- 67. Електронна адреса: agronmc@ukr.net.

©Інститут інноваційних технологій і змісту освіти  
Інститут вищої освіти НАПН України  
Міністерство освіти і науки України

22. <i>Дубініна О.М.</i> Інтеграційно-інформаційні методологічні особливості математичної підготовки фахівців з програмної інженерії у вищих навчальних закладах.....	99
23. <i>Калюжска Н.С.</i> Педагогічна практика в системі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.....	105
24. <i>Карачун В.Я.</i> Джерела української термінології і термінологічні бюлетені.....	110
25. <i>Каскеєва Л.А.</i> Формирование ценностных ориентации подростков в системе дополнительного образования.....	118
26. <i>Квасецька Я.А.</i> Особливості професійної підготовки вихователів дошкільних закладів в Чернівецькій учительській семінарії (кінець ХІХ – початок ХХ ст.).....	121
27. <i>Ковальчук Г.О.</i> Технологія керуваної результативності навчання (ТКРН) та управління знаннями у професійному зростанні фахівців-економістів.....	125
28. <i>Коломінова О.О.</i> Підготовка майбутніх вчителів іноземних мов до тестування у початковій школі.....	130
29. <i>Комарова И.В.</i> Социализирующие возможности интерактивного образовательного взаимодействия субъектов Университетского округа.....	136
30. <i>Коробова І.О., Гурінчук С.В.</i> Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови фахового спрямування в технічних вишах.....	140
31. <i>Котенко О.В., Веклич Ю.І.</i> Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до іншомовно-навчальної діяльності.....	144
32. <i>Лисенко О.І.</i> Питання педагогічної практики у наукових дослідженнях (1991-2012 рр.).....	149
33. <i>Мезенцева А.И.</i> Проблема развития личности студента технического вуза: психолого-педагогические аспекты.....	155
34. <i>Мещеряков В.А.</i> Ценностное самоопределение личности как педагогический феномен.....	164
35. <i>Мітіна С.В.</i> Порухнення стосунків в системі «дитини-дорослий» як чинник соціальної дезадаптації неповнолітніх.....	168
36. <i>Носаченко І.М.</i> Проблеми трансформації внутрішнього ринку праці в умовах глобалізації економіки.....	173
37. <i>Олексенко Р.І.</i> Філософсько-економічний дискурс в Україні як супровід ринкових перетворень.....	178
38. <i>Остапенко Е.О.</i> Рівневий розподіл показників готовності майбутніх економістів до професійного саморозвитку.....	184
39. <i>Отрешко В.С.</i> Освіта як чинник формування цінності праці.....	190
40. <i>Парамоненко Л.М.</i> Професійний імідж як чинник особистісної успішності майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики.....	194
41. <i>Петренко І.В.</i> Вивчення особливостей самоконтролю у школярів з різним рівнем навчальної успішності.....	199
42. <i>Покотило П.Г.</i> Зміст філологічної освіти вищої школи на Україні.....	207
43. <i>Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М.</i> Композиційна діяльність студентів у процесі художньо-педагогічної підготовки.....	214
44. <i>Різник Л.М., Погребна Л.М.</i> Забезпечення якісної практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах.....	221
45. <i>Роман С.В.</i> Принцип наступності у навчанні іноземної мови в сучасній школі і мовному вищі.....	226

**ПАРАМОНЕНКО Людмила Михайлівна**  
аспірант кафедри педагогіки, старший викладач кафедри  
образотворчого мистецтва та професійної майстерності  
Луганського національного університету імені Тараса  
Шевченка

### ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОЇ УСПІШНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПЕРУКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОЇ КОСМЕТИКИ

У статті аналізується проблема формування професійного іміджу як чинника особистісної успішності та соціально-професійної адаптації майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики. Акцентується увага на необхідності якісної професійної підготовки майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики, у межах якої значуще місце належить формуванню професійного іміджу. Виокремлено провідні характеристики професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики. Підкреслюється дихотомічна спрямованість професійного й особистісного іміджів, професійної та особистісної успішності, підґрунтям яких повинні стати духовно-моральні цінності, норми професійної етики, комунікативна культура, розвиток та саморозвиток творчої особистості, її самореалізація, самовизначення.

**Ключові слова:** професійний імідж, особистісний успіх, професійна успішність, майбутні фахівці з перукарського мистецтва та декоративної косметики.

Спрямованість сучасної професійної освіти на впровадження гуманістичних та особистісно-орієнтованих навчально-виховних моделей надає пріоритетності розвитку особистості та можливості людини бути успішною. У такому контексті особливої актуальності та соціальної значущості набуває проблема професійної успішності й конкурентоспроможності на ринку праці фахівців усіх професій, у тому числі і майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики.

Професійна успішність майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики втілюється в можливість працевлаштування та подальшого особистісно-професійного зростання, значною мірою зумовлюється не тільки якістю їхньої фахової підготовки, а й рівнем сформованості ефективного професійного іміджу. Тому важливим напрямом вдосконалення професійної освіти на сьогодні є збільшення уваги до проблеми його формування як одного зі шляхів задоволення потреби в професійній самореалізації, підвищенню самопізнання й самовираження, «довготривалого внеску в професійний та особистісний успіх» [12, с. 3].

Для представників професій сфери побутового обслуговування населення ефективний імідж виступає не тільки важливим чинником успішної професійної діяльності, конкурентоспроможності, а й показником загального культурного розвитку та особистісного успіху, здатністю відповідати соціальним нормам [9, с. 206].

Але, незважаючи на наявність чисельних наукових праць з зазначеної проблематики, можемо відзначити відсутність досліджень з проблеми формування професійного іміджу як чинника успішності майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики в педагогічному аспекті. Адже саме педагоги як активні учасники процесу формування іміджу виступають у ролі іміджмейкерів, «тобто особи, яка професійно займається створенням та перевтіленням іміджу» [7, с. 17].

Необхідність формування ефективного професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики, який надає можливість демонструвати соціальному оточенню свої найпривабливіші особистісні й професійні якості, підвищувати навички визначення самооцінки, вчитися усвідомлювати свої недоліки, співвідносити свої іміджеві якості з необхідним зразком професіонала й недостатнім рівнем його сформованості, а також невідповідністю значної кількості майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики до сприйняття особистісного та професійного успіху й зумовлюють актуальність дослідження. Отже, метою статті є аналіз проблеми формування професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики як чинника особистісної успішності.

Проблеми якісної професійної підготовки майбутніх фахівців, що знайшли відображення в наукових розвідках В. Бикова, Г. Васяновича, С. Гончаренко, І. Зязюна, М. Євтуха, І. Козловської, Е. Лузік, Н. Ничкало, О. Романовського, С. Сисоевої та ін., віддзеркалюють проблему формування професійного іміджу різних галузей суспільного виробництва, якій присвячено публікації А. Бірюкової, К. Гурчіані, Л. Данильчук, Ю. Дзяевич, В. Ісаченко, А. Каложного, К. Киткіна, А. Кононенко, О. Костенко Л. Мосінової, В. Орешкіна, А. Панфілової, В. Палтусової, О. Петрової, Л. Попової та ін. Аналіз чисельних наукових праць з проблем фахової підготовки та професійного іміджу підтверджує, що якісний рівень впровадження ефективних педагогічних форм та методів формування професійного іміджу передбачає глибокий теоретико-практичний аналіз вказаної проблеми, виокремлення та систематизації основних напрямів формування професійного іміджу, підґрунтям яких є «перехід від психології людини-виконавця до дійсно гуманістичного усвідомлення сутності людини як творця» [2, с. 2]. Вплив професії на сприйняття особистості іншими людьми відображено в публікаціях О. Єгорова, В. Раздобутько, Н. Федотова та ін. Професійна успішність також є предметом дослідження багатьох галузей й вивчається науковцями в різних аспектах. Так, психологічні аспекти професійної успішності майбутніх фахівців обґрунтовано в наукових публікаціях С. Дружилова, Є. Клімова, В. Обносова, О. Семенова, П. Тропотяги та ін. Вагому частку досліджень складають наукові праці, у яких визначено вплив професійно важливих якостей особистості на розвиток професійної успішності (І. Антипіна, Г. Альтман, В. Бодров, Е. Зеєр, М. Мескон, В. Шадріков та ін.).

Особливої уваги заслуговують наукові роботи, у яких досліджується успішність фахівців, чия професійна діяльність здійснюється в системі «людина-людина».

В. Московським виокремлено складові професійної успішності викладача вищої школи, а саме: ступінь усвідомлення себе суб'єктом своєї професійної діяльності, рівень розвитку професійної самосвідомості; рівень розвитку професійних здібностей викладача вищої школи; знання й саморозуміння викладачем оцінки самого себе соціумом [10].

У дослідженнях І. Ващенко з'ясовано, що на професійну успішність оперативних працівників впливають такі психологічні детермінанти: рівень підготовленості й ступінь придатності до здійснення професійної діяльності, здатність чітко викладати думку, вміння передбачати дії розроблених, маскувати свій спосіб мислення жестами й мімікою, керувати своєю поведінкою, рівень фізичної підготовки, ставлення до свого життя (як до минулих років, так і до майбутніх) з точки зору насиченості його подіями та їх значущості, ступінь орієнтування в складній обстановці та веденні конспіративної роботи, не звертаючи на себе увагу оточуючих [1, с. 165].

О. Четвергова зазначає, що професійно успішні стоматологи самостійні, відповідальні, терплячі, комунікабельні, енергійні, активні у встановленні міжособистісних контактів, цілеспрямовані, мають високий рівень саморегуляції та контролю поведінки, а також гнучке й оперативне клінічне мислення, художню уяву, перевагу мотивації досягнення у мотиваційному профілі, інтернальність у галузі досягнень й у виробничій сфері, оптимальний емоційний тонус, пластичність нервової системи [13].

Фахівцям з перукарського мистецтва повинні бути властиві такі якості, як розвинута зорова пам'ять і оперативне мислення, вміння швидко орієнтуватися і приймати швидко рішення в конфліктних ситуаціях, тактовність, доброзичливість, дисциплінованість, готовність до подолання труднощів у обслуговуванні клієнтів, товариськість, чуйність, повага до клієнтів, здатність правильно оцінити вчинки клієнта і власні дії, вміння передбачати їх наслідки, знати основи психології, педагогіки, етики, естетики, права [3, с. 5]. Загалом професійна успішність залежить від наявності у фахівця професійно важливих рис, серед яких: цілеспрямованість, рішучість, відповідальність, спостережливість, дисциплінованість, витривалість, емоційна стійкість, самоконтроль та ін. [5].

Як бачимо, показником виразності професійно важливих якостей є своєрідний еталон придатності до ефективно професійної діяльності, що безпосередньо впливає на формування професійного іміджу, адже цей процес відбувається в результаті входження особистості в професійне середовище, де провідними стають уявлення про якість процесу професійної діяльності, його результативність, статусність, успішність.

У сучасній науці поняття професійного іміджу є достатньо новим, тому вимагає розробки стосовно його трактування в межах різних професій. Кожна професія має свої особливості, проте

формування професійного іміджу необхідно працівникам усіх галузей, які у своїй професійній діяльності контактують з людьми. Імідж педагога, лікаря, менеджера, політика, бізнесмена тощо має певні відмінності та знаходиться в залежності від уявлень, що склалися в людей про типові риси представника тієї або іншої професійної групи. За ствердженням фахівців у галузі іміджології, іміджі відрізняються за своєю структурою, яка передбачає наявність певних якостей, ступінь їх виразу та ієрархію за важливістю [6, с. 17]. Разом з цим акцентуємо увагу на тому, науковці не відокремлюють професійний та особистісний імідж і розглядають їх у якості дихотомій.

А. Каложний вважає, що імідж фахівця включає особистісну й професійну складову й визначає особистісний імідж як «образ людини, зумовлений її внутрішніми якостями й особливими індивідуальними властивостями», а професійний імідж як «образ людини, детермінований професійними характеристиками» [7, с. 102]. Особистісний імідж як базу, а професійний як надстройку розглядає О. Панасюк та наголошує на необхідності першочергового формування саме особистісного іміджу. [11, с. 92]

У такому контексті серед провідних характеристик професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики доцільно виокремити такі:

1. комунікативну культуру;
2. габітарну складову, що передбачає урахування загальної доглянутості, зачіску, манікюр, одяг, взуття, аксесуари, особливості зовнішніх рис обличчя, зріст, фігуру, осанку, ходу, тощо. Доцільність зовнішнього вигляду слід розглядати як повагу до соціуму та механізм адаптації в соціально-професійному середовищі;
3. ділову етику та етикет;
4. рівень професійної освіти та професійний досвід;
5. талант та творчі здібності.

Своєрідне ядро професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики складають внутрішні структурні компоненти:

- комунікаційні здібності;
- повага;
- ввічливість;
- тактовність;
- уважність;
- упевненість;
- пунктуальність (володіння засобами тайм-менеджменту);
- усвідомлення моральних, етичних, національних, культурних цінностей;
- надійність;
- доброзичливість;
- здатність до самооцінки та самоконтролю;
- потреба в саморозвитку, самовдосконаленні та ін.

Особливістю формування професійного іміджу в педагогічному аспекті є його спрямованість на «уміння зіграти роль, стати іншим, залишаючись собою. Тільки залишаючись собою, вчитель може зіграти будь-яку роль... Це не просто гра, а й передусім, стан душі, здатної на час не просто здаватися кимось, а насправді ним бути» [7, с. 15]. Екстраполовання вищезазначеної точки зору вважаємо доречним на процес формування іміджу фахівців будь-якої сфери професійної діяльності, зокрема й фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики.

Формуванню вищезазначених якостей у фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики сприяє така організація навчально-виховного процесу, де провідне місце належить створенню ситуації особистісного успіху, яка втілюється, наприклад, через організацію та проведення рольових та ділових ігор, проходження виробничої практики, участь у конкурсах професійної майстерності та професійних майстер-класах, зустрічі з провідними фахівцями тощо. Так, моніторинг працевлаштування випускників Луганського національного університету імені Тараса Шевченка спеціальності «Перукарське мистецтво та декоративна косметика» показав, що ті студенти, які брали активну участь у професійних конкурсах є найбільш конкурентоспроможними на ринку праці, здатні досягти високих професійних успіхів та необхідної адаптації в соціальному середовищі.

Конкурси – це форма позанавчальної діяльності, що стала невід’ємним чинником процесу формування професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики.

Щороку конкурси професійної майстерності відкривають нові таланти. Пошук і визначення оптимальних рішень сприяють переживанню студентами почуття «успіху» як обов’язкової умови досягнення позитивної мотивації до творчої діяльності в процесі формування професійного іміджу.

Зауважимо, що при педагогічному моделюванні ситуації успіху слід розрізнити поняття «особистісний успіх» та «ситуація успіху», оскільки ситуація – це дещо об’єктивне, те, що здатен організувати суб’єкт, а особистісний успіх є результатом створення такої ситуації. Особистісному успіху притаманні суб’єктивність, переживання радості, яка може бути як колективною так і прихованою від сторонніх поглядів. Успіх може бути короточасним, миттєвим, довготривалим та частим у залежності від того, яка ситуація успіху закріплена, подовжується та що складає її основу [4, с. 233]. Не менш важливою в педагогічній діяльності є необхідність усвідомлення понять «успіх» та «успішність», адже успішність є поняттям професійним, а «успіх» – особистісним [8]. Між тим, варто зазначити, що особистісний успіх та професійна успішність як соціально значущі поняття є невід’ємними складниками. Тому одним із провідних завдань педагогічної діяльності є надання можливості кожній особистості пережити радість досягнення, повірити в себе через усвідомлення своїх можливостей.

Отже, урахувуючи соціально-суспільні тенденції до зростання конкуренції на ринку праці, маючи за мету досягнення професійної успішності та особистісного успіху володіння лише високим рівнем професійної підготовки є недостатнім. Необхідно виробити особистісну стратегію управління враженням, самопрезентації, сформувати ефективний професійний імідж, що має бути бажаним для кожної особистості. Професійний імідж майбутніх фахівців з перукарського мистецтва базується на рисах характеру, морально-етичних цінностях, професійних знаннях і досягненнях та професійних якостях, що в сукупності гармонійно поєднуються з особистісним іміджем та його складовими.

Професійна успішність майбутніх фахівців з перукарського мистецтва є також невід’ємною від особистісної й залежить від того, як вони використовують свої здібності, можливості, засоби внутрішньої та зовнішньої виразності. Педагогічні аспекти формування професійного іміджу майбутніх фахівців з перукарського мистецтва та декоративної косметики передбачають акцентування уваги на особистісний успіх, досягнення особистісної мети в професійній діяльності та стимулюванні постійного вмотивованого процесу цілепокладання.

#### Список використаних джерел:

1. Ващенко І. В. Професійна успішність працівників правоохоронної сфери: онтологія проблематики / І.В. Ващенко // Проблеми сучасної психології: збірник наук. пр. Кам’янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка, Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – Вип. 12. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2011. – С. 159-168
2. Гіптерс З. В. Художня творча діяльність студентів вищих закладів освіти України ( 1960-1995 рр. ) : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / З. В. Гіптерс. – Київ, 1998. – 19 с.
3. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа : підруч. Для проф. – техн. закладів / Л. Г. Гутиря. – Х.: Фолио, 1997. – 464 с.
4. Дружилов С. А. Психология профессионализма. Инженерно-психологический подход. / С.А. Дружилов. – Х.: Изд-во «Гуманитарный Центр», 2011. – 296 с.
5. Зеер Э. Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 252 с.
6. Змановская Е. В. Руководство по управлению личным имиджем / Е. В. Змановская. – СПб. : Речь, 2005. – 141 с.
7. Каложный А. А. Психология формирования имиджа учителя / А. А. Каложный. – М. : Гуманит., изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 222 с.
8. Коновалова В. Б. Педагогические условия успешности профессиональной деятельности преподавателя высшего учебного заведения: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / В. Б. Коновалова. – Вінниця, 2005. – 19 с.

9. Морнева М. О., Парамоненко Л. М., Мозжухіна Г. Л. Імідж як складова професійної підготовки майбутніх фахівців сфери побутового обслуговування населення / М. О. Морнева, Л. М. Парамоненко, Г. Л. Мозжухіна // Вісник Східноукраїнського національного ун-ту імені Володимира Даля. – 2010. – № 1 [143] частина 1. – С. 204–207.
10. Московский В. В. Формирование профессиональной успешности преподавателя высшей школы / В.В. Московский // Акмеология. – 2007. – №3. – С. 38-45.
11. Панасюк А. Ю. Вам нужен имиджмейкер? Или о том, как создавать свой имидж / А. Ю. Панасюк. – 2-е изд. – М.: Дело, 2000. – 240 с.
12. Панфилова А. П. Имидж делового человека: учеб. пособие / А. П. Панфилова. – СПб: ИВЭСЭП, Знание, 2007. – 490 с.
13. Четвергова Е. П. Психологический анализ врачебных ошибок студентов-стоматологов [Текст] / Е.П. Четвергова // Высш. образование сегодня. – 2007. – № 4. – С.55-58.

**Аннотация**

**Парамоненко Л.М. Профессиональный имидж как фактор личностной успешности будущих специалистов по парикмахерскому искусству и декоративной косметике**

В статье анализируется проблема формирования профессионального имиджа как фактора личностной успешности и социально-профессиональной адаптации будущих специалистов по парикмахерскому искусству и декоративной косметике. Акцентируется внимание на необходимости качественной профессиональной подготовки будущих специалистов по парикмахерскому искусству и декоративной косметике, в рамках которой значительное место принадлежит формированию профессионального имиджа. Выделены ведущие характеристики профессионального имиджа будущих специалистов по парикмахерскому искусству и декоративной косметике. Подчеркивается дихотомическая направленность профессионального и личностного имиджей, профессиональной и личностной успешности, основой которых должны стать духовно-нравственные ценности, нормы профессиональной этики, коммуникативная культура, развитие и саморазвитие личности, ее самореализация, самоопределение.

**Ключевые слова:** профессиональный имидж, личностный успех, профессиональная успешность, будущие специалисты по парикмахерскому искусству и декоративной косметике

**Summary**

**L. Paramonenko Professional image as a factor of personal success of the future experts of hairdressing and make-up.**

In the article is analyzed the problem of formation of professional image as a factor of personal success and social and professional adaptation of the future experts in hairdressing and decorative cosmetics. The attention is focused on the need for quality training of future specialists in hairdressing and decorative cosmetics in which a significant place belongs to the formation of a professional image. Highlighted the leading characteristics of the professional image of the future experts in hairdressing and decorative cosmetics. Emphasizes the dichotomous direction of professional and personal images, professional and personal success, which should be the basis of spiritual and moral values, professional ethics, communicative culture, and the development and self-development of personality, self-actualization, self-determination.

**Keywords:** professional image, personal success, professional success, future professionals in hairdressing and decorative cosmetics.